

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 11 Maiu st. v.

Mijlocul de înțelegere între popoarele
 din imperul habsburgic este și are să și
 rămână limba germană.

Acesta e, pentru tot omul rezonabil,
 un lucru de sine înțeles, pus mai presus
 de ori-și-ce discuțiune.

Să trecem cu vederea, că Dinastia e
 germană, că Germanii au condus luptele
 pentru eliberarea popoarelor parte încăl-
 cate, parte amenințate de Turci, Germanii
 au stat timp de mai multe veacuri în
 fruntea afacerilor comune și au dat di-
 recțiunea pentru civilizarea celorlalte po-
 poare, să trecem cu vederea, că Germanii
 sunt și astăzi cel mai numeros, cel mai
 cult și cel mai bogat dintre popoarele din
 imperul habsburgic, să trecem cu vede-
 rea, că limba germană se impune ea de
 ea, și să ne mărginim la singura faptă,
 că Germanii sunt cel mai răspândit din-
 tre popoarele din imperul habsburgic, sin-
 gurul, care e răspândit preste toată întin-
 derea acestei împărății.

Din Suceava până în Viena și din
 Viena până în Bocca-di-Cattaro și până în
 Orșova sunt întregi țeri și ținuturi mari,
 în care Germanii stau în masse compacte,
 dar' nu este decât pe ici pe colo câte un
 oraș isolat, în care nu este viață germană,
 și nici unul, în care nu sunt Germani.

Atât e destul, pentru-ca ori-și-cine să
 simță, că limba germană este aceea, pe
 care trebuie să o scie, dacă vrea să fie în-
 țeles ori și unde între hotarele acestei mari
 împărății.

Tocmai de aceea însă pentru noi,
 celelalte popoare din monarhie, Germanii
 sunt un element amenințator. Prea ne sunt
 mulți, bogați și culți, prea răspândiți, și
 prea puternic e razimul cultural, pe care
 îl primesc din formidabila Germanie.

Nu mai începe deci nici o îndoială,
 că este legitimă lupta Maghiarilor contra
 înfrurii germane și că atunci, când com-
 bat înfrurirea germană, Maghiarii susțin
 o cauză comună tuturor popoarelor ne-
 germane din monarhie.

Trebuie cu toate aceste să stăm pe
 gânduri, când vedem, cum susțin Ma-
 ghiarii cauza comună, cum combat ei în-
 frurirea germană.

Un popor incult, mic și sărac, pre-
 cum sunt Maghiarii, trebuie să fie foarte
 prudent, dacă vrea să izbutească în lupta
 lui contra unei înfrurii atât de firesci și
 de puternice cum este cea germană. Ma-
 ghiarii însă nu numai sunt provocatori
 față cu Germanii, ci ne resping totodată
 și pe noi, care am fi interesați să-i spri-
 ginim în lupta lor.

Am înțelegere și noi politica, pe care
 o fac Maghiarii, dacă ei ar avè în dosul
 lor un razim puternic atât față cu noi,
 cât și față cu Germanii. N'au însă nici
 un razim, ci stau între noi și Germani,
 stau și ne împing să facem cauză comună.

Germanii sunt oameni așezați, știu
 să rabde și să aștepte. Nu trebuie însă
 să-și facă nimeni iluziunea, că Germanii
 au renunțat la înfrurirea lor asupra po-
 poarelor din Orient, au sacrificat pentru
 totdeauna pe frații lor din țerile coroanei
 ungare și s'au retras definitiv din posi-
 țiunile, pe care și-le-au câștigat cu atâta
 osteneală în aceste țeri.

Atunci, când unui preot german din
 Ardeal i-se refuză expedarea unei scrisori,
 fiindcă adresa e scrisă pe plicul ei în
 limba germană, un sentiment de indigna-
 țiune străbate prin întreaga societate din
 centrul Europei. Și dacă indignațiunea
 aceasta nu se manifestează chiar acum,
 putem să fim siguri, că ea are să se ma-
 nifesteze odată, după-ce Maghiarii vor fi
 fost cu deservire izolați.

Ear' Maghiarii se isolează ei înșiși
 din ce în ce mai mult.

Chiar astăzi lucrurile sunt ajunse
 atât de departe, încât noi popoarele ne-
 maghiare din țerile coroanei ungare tre-
 buie să ne aducem cu oarecare părere de
 rău aminte de timpurile, când elementul
 german era predominant și aici la noi.
 Și dacă mâne Germanii ar face încercarea
 de a-și recâștiga pozițiunea, pe care au

avut-o odinioară, ei n'ar mai fi întâmpinați
 ca nisece dușmani, ci ar fi salutați ca nisece
 eliberatori.

Căci dacă e vorba, ca limba noastră
 să fie exclusă din viața publică și că tre-
 buie neapărat să ne folosim de vre-o altă
 limbă în afacerile noastre publice, până
 chiar și pe plicurile scrisorilor, dacă e
 vorba, ca copiii nostri să învețe în școală
 alături cu limba maternă încă o limbă,
 străină pentru dinșii, atunci nu mai începe
 nici o discuțiune, că primim mai bucuros
 limba germană, prin care ne punem în
 legătură cu întreaga lume civilisată și care
 ne face accesibile cele mai vaste comori
 literare și științifice.

Nu e însă vorba numai de limbă, ci
 totodată și de întregul sistem de guvernare.

După ordonanța ministrului oficiile
 postale sunt datoare a expeda scrisorile
 oficiale, și dacă ele nu sunt adresate
 în limba maghiară, cu atât mai virtos sunt
 dar' datoare a expeda scrisorile private,
 fie ele adresate în ori-și-ce limbă vorbită
 de vre-o parte mai însemnată a cetățenilor
 din regatul ungur.

Cine poate însă să ne dea destulă ga-
 ranție, că funcționarii postali își împlinesc
 datoria aceasta?

Nimeni! Din contră, nu e nimeni
 sigur, că adresatul va primi scrisoarea,
 dacă ea nu este adresată în limba ma-
 ghiară.

Primesc oficiile postale și scrisorile,
 care nu sunt adresate în limba maghiară,
 dar' nu e nimeni sigur, că ele și ajung la
 destinațiunea lor. Se întâmplă în fiesce-care
 zi, că scrisori și diare adresate în limba
 română se perd ori se înapoiază, și pre-
 textul e totdeauna, că funcționarii postali
 n'au înțeles adresa. Astfel s'a întâmplat
 adese-ori, că oamenii au pierdut procese
 ori au suferit alte pagube, fiindcă nu știu-
 seră să scrie adresa în limba maghiară și
 au luat în serios dreptul de a o scrie în
 limba românească.

Nu scim însă ca vre-odată să fi tras
 cineva la răspundere pe funcționarii postali,

care șicanează publicul, fiindcă nu adre-
 sează scrisorile în limba maghiară. Din
 contră asemenea funcționari sunt socotiți
 între campionii „ideii de stat“ și se bucură
 nu numai de o bună reputațiune în socie-
 tatea maghiară, ci totodată și de o parti-
 culară protecțiune din partea superiori-
 lor sei.

Pe lângă aceasta se mai adaugă acum
 și ținerea în evidență a celor ce nu scriu
 adresele în limba maghiară.

Ai deci dreptul, nu 'ți-l contestă
 nimeni, dar' nu ești sigur, că el va fi
 respectat, ba te expui la persecuțiuni,
 dacă stăruie asupra lui.

Aceasta e caracteristica actualei stări
 de lucruri.

Ei bine, când Nemții erau mari și
 tari, aveam puține drepturi, dar' eram si-
 guri, că acele puține vor fi respectate și
 că vor fi urmărită aceia, care nu le respec-
 tează.

Maghiarii s'au avântat pe un teren,
 care se clătină sub picioarele lor: vor
 trebui neapărat să se întoarcă înapoi, —
 și acela, care începe odată să cadă, nu
 mai poate să scie, până unde va căde.

Corespondență din Viena.

Viena, 21 Maiu n. 1887.

Scirea jurnalului „des Débats“, că Austria
 ar fi decisă, pe baza libertății, pe care îi acordă
 tractatul din Berlin, să ocupe milităresc Mitro-
 vița și să o fortifice, e în ori-ce cas prematură,
 ba asemenea demarșă nu e încă de loc decisă
 de către guvernul austriac.

Pe câtă vreme Rusia își impune relativ la
 Bulgaria acea rezervă, care pare întregii Europe
 atât de problematică, pe atâta timp nici Austria
 nu va eși din prudenta sa rezervă.

Dară că există presupuneri, sub care Austria
 ar trebui să eșe din rezerva sa, aceasta nu poate
 fi contestat sub nici un preț.

Ceea-ce ăcece jurnalul parisian de libertatea
 Austriei, pe care i-o acordă tractatul din Berlin,
 să lărgască actuala ocupațiune a Bosniei și a
 Herțegovinei dincolo de frontierele ei actuale, e
 foarte just.

De fapt congresul din Berlin a pronunțat,
 că întregul teritor al Bosniei și al Herțegovinei

Foița „Tribunei“.

Doi copii.

Poveste.

(Urmare.)

Hansel și-a sa soră, Grethel, singuri lângă
 foc seșură
 100. Pân' pe bolta cea cerească soarele sus îl
 vădura,
 Când își luă fiecare bucată sa de pâine
 Și-o mănăcară cu dulceață, cât un miez nu le
 rămâne,
 Căci erau flămânzi, sormanii... — apoi ea-
 răși se așeață
 Lângă focul lor cel mare, și cu minte foarte
 trează
 Ascultau ca să audă, nu-'s cumva tot în pădure
 Al lor tată și-a lor mamă... căci tot aud
 o seacă
 Și gândiau că-i al lor tată... dar' amar
 s'au înșelat,
 Căci era un arbor verde de o parte cam tăiat,
 Și care mișcat de vânturi, tot mereu se legăna
 110. Și prin a sa scârțâire el pe pruncii îi înșela...
 ... Dăua trece iute, iute... e pe la murgit
 de seară,
 Bieții prunci cu frica n' oase pân' acum tot
 așteptară,
 Dar' nu-i tată, nu-i nici mamă!... Noaptea
 se apropia,
 După dinșii, ca să-i ducă, nime n' lume nu
 venia!...

Grethel începă a plânge, al seu frate însă-i
 dice:
 — „Mai așteaptă, sorioară, pân' pe cer să se
 ridice
 „Luna mândră, lucitoare și atunci eu voi
 vedea
 „Ale mele petricele ce drumul ni-or arăta...“

Eată și luna răsare... ei tresar de bu-
 curie;
 120. Hansel apucă pe Grethel și îi dăse ca să vie...
 Și mergeau pe petricele, ca și alții n' drum
 de țeară,
 Căci ele sclipind la lună drumul casei
 le-arătară
 Și s'au dus ei toată noaptea... Când de
 ziua se revarsă
 Hansel și-a sa soră, Grethel, earăși au ajuns
 acasă!...
 ... Tatăl lor de bucurie, cu drag îi îm-
 brățișă,
 Lângă piept cu cald îi strînse și cu foc îi
 sărută...
 Ear' a lui urâtă mamă încă se făcea pe
 față,
 Că de-a lor reînturnare simte n' pieptu-i
 o dulceață,
 Ear' în minte ea își țese gânduri rele ne-
 mpăcate
 130. Cum se peardă pe vecie fînțele nevino-
 vate....

Nici că trece multă vreme pân' la casă
 ear' lipsesce
 Pânea, sarea, toate alte, foamea ear' îi
 necăjesce,

Micul Hansel și cu Grethel de nou aud în
 o noapte
 Ale mamei cătră tată de rău-voitoare
 șoapte:
 — „Pruncii au aflat odată drumul cătră a
 lor casă,
 „De aceea eu de milă, și cu inima mea
 arsă,
 „Am lăsat să mai rămână pe aci pe lângă
 noi,
 „Dar' veți, astăzi ear' ajuns-am în o stare
 de nevoi,
 „Astăzi în a noastră casă earăși nu mai
 sunt bucate,
 140. „Abia mai avem pe masă din o pâine ju-
 mătate,
 „Deci tu mâne dimineață de nou ia pruncii
 cu tine
 „Și mai dă la fiecare câte o bucată de
 pâine,
 „Apoi du-i din casa noastră în pădure și
 mai tare,
 „Cât să nu mai afle drumul, căci nu-i alt
 mod de scăpare“.
 La bărbat cu greu îi cade și își cugetă în
 sine:
 — „O tu, soață nemiloasă, oare n'ar fi mult
 mai bine,
 „De 'ți-ai împărți cu dinșii cea din urmă
 bucată,
 „Ba ca să-ți nutresci copiii, să-ți tragi chiar
 tot dela gură?...“
 Dară trebui să tacă, pentru-că bine scia,
 150. Că de nu se învoasce, n'are liniște cu
 ea...

Când auți mica Grethel începă de nou
 a plânge,
 Ear' al ei frățior dulce, Hansel, lângă pept
 o strânge,
 Și îi dăse n' vorbe line: — „Taci, tu dragă
 sora mea,
 „Căci cerescul nost Părinte earăși ne va
 ajuta!“
 El atunci din pat se scoală și afară vrea
 să eșă
 Să culeagă petricele... dar' mama rău-
 tăcioasă
 Încuiase ușa bine, și-astfel el nu mai putea
 Face ca odinioară... dar' nădejdea nu-și
 perdea,
 Ci n' credință, cumcă Tatăl cel din cer ear'
 i-a privi,
 160. Se culcă cu a sa soră și n're gânduri
 adormi...
 ...
 Când se făcu dimineață, pruncii dacă se
 sculară,
 Fiecare bucată sa de pâine-și apucară,
 Care era și mai mică ca și cea de mai
 nainte,
 Dar' n'avură ce să facă... Ei apucă ear'
 nainte
 Și se duc de nou, sormanii, spre cea groaz-
 nică pădure,
 Cătră propria perire tot prin locuri nesig-
 ure...
 Hansel cum mergea pe cale, un pic earăși
 se opria
 Și n'apoi spre a lor casă căutătura-și
 arunca; —

trebuie să fie ocupat și administrat de Austria, și Austria fu însăși aceea, care dăduse declarațiunea la congres din propriul impuls, că abandonează administrațiunii turcesci acea parte a vilaietului Bosniei, care se întinde în Sud-Ostul Mitroviței și care e numit Sandjagul Novi-Bazar, ea își reservează însă dreptul de garnisoană și dreptul pe căile militare și comerciale de acolo.

Austria poate să facă us de acest drept ori-și-când, și momentul poate să se prezente în care se va face us de acest drept. Sandjagul Novi-Bazar se află între Sârbia și Muntenegrul și dacă Muntenegrul ar lua o atitudine, care nu pare de loc fără suspect cabinetului vienez, sau dacă Muntenegrul ar întreprinde încercarea să influențeze asupra stării în Sârbia într'un mod, care nu poate să corespundă intereselor austriace, atunci ar pute de fapt să fi venit momentul pentru Austria, în care ar trebui să desfășure stindardul negru-galben în Sandjagul Novi-Bazar și să înlăture administrațiunea otomană.

Că această trecere dincolo de Mitrovița și până la Salonic formează programul în viitor al politicii orientale austriace, aceasta e neapărat.

Noi trebuie să dăm posesiunii noastre dal-matine la coastele mării o basă corespunzătoare, căci altfel această posesiune e fără valoare.

Afară de asta, aceasta e unica naturală și posibilă linie de expansiune, care ne stă deschisă.

Dar' repet ceea-ce am ținut mai sus, că ar fi o eroare, dacă ar voi cineva să creadă, că Austria va eși din rezerva sa de până acum calmă și observatoare în vre-un mod ofensiv. Și ocupațiunea Bosniei și a Herțegovinei nu fu decât o consecință a evenimentelor, pe care le provocase Rusia. Și procedura de mai departe a Austriei în cestiunea orientală va fi investită de același caracter.

Descoperirile diarului „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” în dieta Ungariei.

În ședința de Sâmbătă a dietei ungare răspuns în sfârșit ministrul-president Tisza la interpelațiunea deputatului Irányi despre descoperirile diarului „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” privitoare la antecedentele ocupațiunii Bosniei și a Herțegovinei.

Răspunsul d-lui Tisza e următorul:

Onorată casă! Răspunzând la interpelațiune sunt necesitat, cu privire la motivarea aceleia, precum și în vederea aceleia, că într'o cestiune de o natură, care se rapoartă la evenimente importante, care s'au petrecut în decursul multor ani și la care deja și interpretarea cuvintelor singurative e de influență, e imposibil a răspunde prin un cuvânt scurt, — a vorbi cevași mai pe larg, deși nu mult.

E un lucru cunoscut și s'a fost descoperit atât din partea conducătorului de atunci al politicii noastre externe, cât și din partea mea cu deosebire privilegiuri în dietă și în delegațiuni, că punctul de privire conducător al politicii noastre în anii, care au premers războiului ruso-turcesc, a consistat într'aceea: a îmbunătăți pe cale pacifică soarta creștinilor din Turcia, prelângă susținerea integrității imperiului turcesc.

— „Ce te tot opresci atâta? — dăse earăși taică-l-seu —

170. „Și tot cauți 'napoi spre casă? . . . Caută-aci de drumul tău!”

— „Hei, iubite tată dragă! eu pe casă vîd ședînd

„Porumbașul meu cel dulce după mine tot căutînd,

„Par'că vrea și el să-mi dîcă un „adio” pe vecie! . . .”

Mumă-sa atunci îi dîce: — „Ear' vorbești tu nebulie?

„Nu vești tu-acolo nimica! . . . numai soarele lucește

„Sus pe hornul casei noastre și pe tine te-amăgește!”

Hansel lăsa după dînsa, căci nu porumbaș zărește,

Altă vină are dînsul, pentru-ce 'napoi privesce:

El sfărma în buzunare bucățica sa de pîne

180. Și-o împrăscia pe cale! . . . căci, vești, alta nu-i rămîne,

Decât asta să o facă: Petricele nu avea

Și-altfel nu o să cunoască drumul când se va 'nturna

Și va vrî să meargă-acasă

. Eată ear' ajung departe;

În pădurea 'nfricoșată merg mai mult de jumătate;

Pruncii apoi ear' adună lemne multe pentru foc,

A lor tată le aprinse și-i lăsa pe ei de loc

Țicînd, că de cătră seară după dînșii va veni,

Ca să-i ducă cătră casă . . . Pruncii adormiră-aci . . .

(Va urma.)

În decursul mai departe al evenimentelor se arată, că pre lungă toată intervenirea noastră pentru pace, scriindu-și pe steag eliberarea popoarelor creștine înrîdite cu ea, Rusia stetea aproape de a declara Turciei războiul.

În această situație, monarchia noastră trebuia să iee o poziție, și după o precugetare matură se decise pentru neutralitate. Noi nu voiam să intrăm nici într'un război, nu numai în vederea întregii situații politice, ci și în conștiința aceleia, că în bine înțelesul interes propriu nu era bine nici aceea, dacă ne războim cu amica Turciei, nici dacă participăm la luptă în altă direcțiune și dacă am pune în cumpănă puterea noastră ca dușmani ai justelor pretențiuni ale popoarelor ce trăiesc în Peninsula-Balcenică.

Se decise deci neutralitatea monarchiei; dar' era datorința conducătorului de atunci al politicii externe, de a gândi, că în decursul războiului sau în urmarea aceluia pot să se nască în Orient astfel de formațiuni, pe care noi nu le putem suferi din punct de vedere al intereselor noastre.

Între asemenea împregiurări și spre a scuti interesele monarchiei de toate eventualitățile, s'au întemplat cu Rusia aceea pe tractări, la care s'a provocat dl interpellant.

Guvernul nostru pentru afacerile externe a ținut și în decursul aceluia la punctul de plecare, că el din partea sa dorește menținerea status-quo-ului cu privire la posesiunea imperiului turcesc; voind însă să asigurez monarchiei pacea și față cu Rusia și fiindcă în această privință conlucra și Rusia, el, fără de a se gândi vre-odată să lase puterii numite în urmă mână liberă în Orient, trebuia să iee dinainte poziție și față cu eventualitățile posibile și să designeze de o parte acele cazuri, care l-ar sili să ese din neutralitate, de altă parte să arete lămurit și aceea, la ce monarchia nu s'ar pute învoi pentru cazul, că în raporturile de posesiune în Orient s'ar face cu toate aceste schimbări.

Cu privilegiul acestor tractări s'a fost ținut, că monarchia noastră nu aspirează la posesiunea Bosniei și a Herțegovinei, din contră ea dorește, ca, pre lungă introducerea reformelor recerute, să se mențină acolo puterea turcescă, presupunînd, că ea ar fi în stare a asigura în aceste ferii învecinate o liniște și ordine durabilă, că însă, dacă aceasta nu se poate, noi nu putem suferi acolo pe nimeni altul, ci trebuie să ocupăm înșine acele provincii.

Resultatul acestor tractări a fost înțelegerea numită, în care Rusia a fost pre lungă al nostru punct de plecare și care după efectuarea ei s'a fost comunicat și Germaniei împreună.

Mai trebuie să amintesc față cu cele ce s'au auzit aici de atâtea ori, că acolo n'a fost nici vorbă de o împărțire a imperiului turcesc între noi și Rusia; sunt mai mult încă silit să repet, că înțelegerea numită n'a fost în general menită a forma baza unei acțiuni comune, ci avea scopul de a asigura interesele monarchiei noastre în contra eventualităților anume ce ar pute urma și în contra voinței noastre, pentru ceea-ce e datorința fiecărui guvern de a se îngrijii de cu bună vreme.

Veni pacea dela San-Stefano. Acea nu corespunde condițiilor, care au fost stipulate în acea înțelegere; guvernul nostru extern a protestat energic în contra aceleia, și între astfel de împregiurări se țină congresul din Berlin, care, — cum o știe aceasta ori-și-cine — a schimbat în mod esențial stipulațiunile acelei păci și dădă monarchiei noastre mandatul, de a ocupa Bosnia și Herțegovina.

Întru cât ar sta asta în contradicție cu aceea, că noi cu privilegiul ocupării Bosniei și Herțegovinei ne-am provocat la congresul din Berlin și pentru-ce ar fi rezultat de aci, că s'a tras la îndoială verocitatea guvernelor noastre: aceasta nu o înțeleg, deoarece-ce noi ocupațiunea n'am îndeplinit în urma acelei înțelegeri, ci numai pe baza mandatului ce l-am primit dela congres.

Procederea oficiului nostru de externe a avut totdeauna în tot decursul dezvoltării acestei afaceri în vedere interesele imperiului turcesc, se înțelege, între marginile posibilității. Acela n'a fost condus față cu nimeni de sentimente dușmănoase ori egoiste, și chiar de aceea procederea lui de sigur nu poate oferi privilegiu la alterarea bunelor noastre rapoarte cu vre-o putere străină.

Asupra singuraticelor faze însă numai atunci se poate omul pronunța, dacă toate împregiurările ce se rapoartă la aceste se vor expune după acte în publicitate, ceea-ce aji e imposibil.

Conducătorul de odinioară al politicii noastre externe și eu însumi, care am spriginit acea politică, trebuie până atunci, afară de cele ce le-am ținut, să ne mulțumim cu aceea — și asta

poate nu e lucru de nimic, — că îndrumăm drept la un rezultat al acestei politici la situația schimbată, în care ne aflăm astăzi în Orient și la poziția, care o are astăzi în general monarchia noastră între puterile europene.

Replicând la răspunsul ministrului-president, Irányi expuse, că aspirațiunea la pace și la o îmbunătățire a sorții creștinilor din Peninsula-Balcenică a fost o politică corectă, dar' națiunea își exprimă atunci și dorința, de a se susține integritatea Turciei, Rusia însă deschise războiul; la toată întemplantarea a fost corect, că monarchia nu a luat atunci parte activă la război, dar' simpatia națiunii era pe partea Turciei și dacă atunci s'ar fi concentrat o armată în Ardeal, Rușii nu puteau să înainteze așa departe. Atitudinea neutrală a guvernului excita bănuiala națiunii și în ciuda tuturor declarațiunilor liniștitoare ale guvernului veni în sfârșit ocupațiunea Bosniei și a Herțegovinei, cu ceea-ce națiunea n'a putut fi de loc de acord. Irányi nu e nici acum convins, dacă nu a existat o înțelegere între monarchia noastră și Rusia cu privire la această ocupațiune; el nu ia deci spre sciință răspunsul dlui Tisza.

Ministrul-president Tisza asigură din nou, că cu privire la ocupațiunea Bosniei n'a existat nici o înțelegere cu Rusia; ea urmă singur numai pe baza mandatului primit dela congresul din Berlin și pentru-că interesele monarchiei o pretindeau, și că ea a fost avantajoasă pentru interesele noastre, se dovedește mai bine prin aceea, că toți panslavistii pretind încetarea grabnică a ocupațiunii.

Casa luă apoi spre sciință răspunsul dlui Tisza.

Despre presa catolică maghiară

și

clerul greco-catolic român

cetim în „Gazeta Transilvaniei” următoarele:

Între foile ungurești, cari 'și-au manifestat cu ocaziunea conferenței noastre din Sibiu dușmănia, ce-o nutresc față cu neamul românesc, ocupă un loc de frunte nesăbuitul „Magyar Állam”.

Această foie pretinde a apăra interesele catolicismului în Țeara-Ungurească, este prin urmare un specimen de foie clericală politică. E clar, că până când vor fi milioanele de catolici în stat, vor exista și interese catolice și este eărăși natural ca să existe și foi, cari își pun ca problemă apărarea acestor interese.

Nimeni nu poate avî dar' nimic în contră, că „Magyar Állam” ori altă foie își alege ca țință de a apăra interesele catolice. Nici aceea nu ne poate surprinde, că nise foie catolice ungurești se declară pe față dușmane dezvoltării naționale a Românilor, deoarece-ce scim din experiențele trecute și prezente, că catolicii unguri n'au fost nici odată amici, n'au fost nici măcar binevoitori poporului românesc din aceste țeri.

Dacă dar' dăm mai mare atențiune celor-ce le scrie despre noi „Magyar Állam”, cauza este a se căuta într'o împregiurare cu totul alta.

Nu scim în urma cărei absurde identificări a intereselor catolicilor unguri cu interesele Românilor greco-catolici din Transilvania și Țeara-Ungurească, se face de un timp încoace propagandă între preoții români uniți, ca să aboneze și să cetească foia ungurească catolică politică „Magyar Állam”. Mai ales în diecesă Gherlei și a Oradiei-mari această propagandă ia dimensiuni din ți în ți mai mari, trimițându-se „Magyar Állam” multor preoți români cum se dîce „pe intențiuni”, adică pentru servirea de liturghii înaintea altarului, — o apucătură de tot rafinată.

„Magyar Állam” sub masca catolicismului apără interesele maghiarismului violent și combat cu înverșunare interesele de existență ale neamului românesc. Despre aceasta se poate convinge ori-și-cine, care are răbdarea a ceti pe „Magyar Állam”.

Ce se întemplă acum?

Se găsește din nenorocire între preoții români uniți unii, cari nu se sfîșie a susține colosală absurditate, că deoarece-ce „Magyar Állam”, pre lungă politica militantă ce-o face, pretinde a apăra și interesele catolicismului, preoțimea română greco-catolică ar trebui să se simță solidară cu el.

Să lăsăm la o parte politica ungurească a lui „Magyar Állam” și să ne mărginim numai la politica lui bisericească. Ei bine, întrebăm, este și poate fi oare vre-odată politica bisericească a Românilor uniți identică cu politica bisericească a catolicilor unguri?

Noi scim, că biserica română unită este autonomă și cu totul independentă de biserica ungurească catolică și mai scim, că are interese cu totul deosebite de ale acesteia.

De exemplu este lucru natural, că catolicii unguri nu vor avî nimic în contra maghiarizării, și prin maghiarizare, pe care o botează ei cu cuvintele: unitate națională, nu-și vor vedea amenințată biserica.

Se poate dîce oare tot asemenea despre biserica română unită?

Spre a fi mai scurți vom cita aici un pasagi din reprezentațiunea, ce au așternut-o Maieștiții Sale la 1879 capul bisericii Dr. Ioan Vancea și episcopul Mihalyi, următorul pasagi din care ori-și-cine se poate convinge, că cu totul altele sînt interesele bisericii române unite:

„Pentru hierarchia noastră ecle-siastică limba română este cestiune de viață; *conditio sine qua non*, prin urmare tot ce amenință și periclitează limba bisericii noastre, limba română, amenință și periclitează totodată hierarchia, biserica noastră”.

Dacă este așa, și credem că nimeni nu se va îndoi că așa este, cum ar pute atunci să treacă „Magyar Állam” de apărătorul intereselor bisericii române unite, când își bate joc de stăruințele Românilor în apărarea limbei și a naționalității lor?

Și dacă ar fi vorba numai de interesele catolicismului în genere, nu sînt alte foi, cari să le poată ceti preoții români greco-catolici gherleni și orădani? A fost „Foia bisericească” din Blaj, este „Revista catolică” din Baia-mare, n'au apărut cea dintâiu și nu apără cea din urmă îndestul interesele curat religioase? Cum vine că „Foia bisericească”, precum auzim, a trebuit să înceteze din lipsă de abonați, ear' străina și dușmana foie „Magyar Állam” se lăsece din ți în ți mai mult în numele diecesă?

Sînt aceste nise grave cestiuni, cari trebuie serios și cu temei discutate. Deocamdată recomandăm atențiunii preoților români uniți următorul articol, ce ne vine dela un demn și credincios fiu al bisericii unite:

Quousque tandem...?

Diaristica maghiară de un timp încoace foarte des se ocupă de noi Români. Asta în fine ar fi de dorit, căci numai pe calea aceasta Maghiarii ar pute să fie luminați de interesele, pretențiunile, plîngerile — cu un cuvînt de toate relațiunile noastre, pe cari apoi la cas când nu le-ar lipsi bunăvoința, le-am aplana în comun după dreptate; și aici într'adevăr patriotică misiune ar împlini presa maghiară, când ar contribui după puteri la luminarea celor ce, vrînd-nevrînd, trebuie să se intereseze de aceste cestiuni.

Însă chiar aici e bubă. Departe de a fi priceput importanța lucrării, la care ar fi chemați scriitorii maghiari, în crassă ignoranță a tuturor relațiunilor dintre noi și ei, mereu publică la articoli de fond, ba la noutăți, ba la foiletoane, în cari scriu despre noi lucruri atât de ticăloase și într'un mod atât de imprudent, încât te revoaltă și te fac să crești, că cu acești oameni n'ai s'o scoți la cale numai cu vorba.

Și asta o fac Maghiarii fără deosebire de partid. Unica diferență între ei, respective între foile lor, e că, unele o fac într'n mod cum am dîce mai isteț, mai astut, afectînd sinceritate, bunăvoință, nepreocupare, pre când altele te atacă direct, spunîndu-ți că numai timpul potrivit îl așteaptă, ca să te șteargă de pe fața pămîntului.

Dacă poate fi vorbă de vre-o rămășiță de omenie în lucruri abominabile, această rămășiță negreșit la acești din urmă se află. E mult mai bine să fii atacat în față, căci baremi te scii apăra.

Cât pentru cele dintâiu, ele se folosesc, spre a-și realiza planul, de diverse titluri: seducerea opiniei publice. — Principiile independente — liberale — antisemitismul (în parte), — lăfărea culturii, — a moralității, — învățămîntul primar, — reformele administrațiunii — religiunea: eată unele din aceste titluri.

Treacă, ducă-se toate, afară de una.

Ca creștin greco-catolic, ce țin la credința părinților mei și sciu să prețuesc tesaurul nefinit, pe care-l am în ea, de un lung șir de ani deja lupt contra celor ce vor să ni-o răpească sau s'o falsifice. — La frecări confesionale eu n'am luat parte de vreme-ce, chiar fiindcă țin la percepțele religiunii și mă nîsuces a le traduce în praxă, în conștiință m'am simțit obligat a mă feri de tot ce ar pute să fie stricăcios scumpei noastre națiuni. Am fost și sînt Român de omenie și bun creștin, fără a fi șovinist, care să strig în gura mare: eacă-mă ce Român bun sînt, se vede că sînt catolic — cum am auzit (cu puțină schimbare) strigînd pe alții în alte părți. După modesta mea părere greșesc aici preținși națio-

nalisti, cari caută nex causal între religie și naționalism. Raport există între ele, ceea ce vine și de acolo, că religia impoartă obligațiuni și față cu națiunea, al cărei fiu e cineva. De unde rezultă, că nimeni bun creștin greco-catolic sau ortodox nu poate să fie, fără ca să-și împlinească datorințele, ce le are către neamul său, — precum nu poate să fie nici acela, care împedecă pe alții în împlinirea acestor datorințe, sau vătămă drepturile altora, în specie drepturile naționale.

Premițându-le acestea și observând cu toți oamenii binesimțitori, că cu religia numai caractere slabe fac speculă, numai acelea se folosesc de ea spre a-și ajunge scopuri urite, că trebuie să fie cineva desrăcat și de cele din urmă simțiment de onoare, spre a pute abusa de un așa sfânt lucru, cum e religia: voi să fac unele reflexiuni la o foaie pretinsă catolică, care de deci de ani deja infectează inimile cetitorilor sei.

Vorbesc de diarul clerical „Magyar Állam“, redactat de către un Slovac maghiarizat, Lonkay cu numele, din Nagy-Bocsk (Marmatia; — mai nainte avu alt nume. Când voi mai fi silit a mă ocupa de dinsul, îl voi spune și pe acela.) Acest domn, timp de mai bine de 25 ani, corump convingerile religioase în numele religiei! Din un sărac profesor ce era, cu religia pe buze, ajunge a-și edifica case, vile pompoase, ajunge a-și cumpăra tipografie, a-și aduna un însemnat capital — toate pentru desinteresata apărare a cauzei catolice! Și lucru curios: de 25 de ani încoace continuă să se spună, să se arate ce om slab e, — tribunalul îl condamna atunci, când pe adversarul său, br. Josika, redact. foaiei „Magyar Korona“ îl absolvă *) — i se scot la iveală contradicțiile, din cari nu se mai poate descurca — pe el toate acestea nu-l ating! În cazul cel mai rău face și-și urmează calea, eară cetitorii naivi par ca îmbătăți de infectata beutură spiritală, tac și ei și continuă a primi aceeași beutură, fără să observe cum aceea îi ruinează, moralmente îi nimicesce. **)

Astfel se blamează diulnic catolicismul adeverat.

Nu e destul atât. Această păcătoasă foaie își deschide coloanele la toți renegații, unde să-și poată vinde sângele, cum a făcut mai zilele trecute Slovacul Marschal, care în unul din primii numeri ai lui curente denunța pe frații sei slovaci și pe foile lor; cum au făcut în luna lui Februarie doi Români, (unul vorbind de întărirea națiunii prin Români, — ear' celalalt pentru întâia oară reflectând și la Români, atingând fixa idee a compatrioților: daco-românismul); cum a făcut mai încolo un anumit D. I., care în Nr. del. 5 Maiu 1887 îi impută unui preot al dieceei Muncaciului, că acesta cu ocaziunea conserierii a cutezat a se înscrie ca de „naționalitate rutenă“, ba că a și apărut pe ne știu cine, care asemenea a comis această „crimă“; — șcl. șcl.

Înțeleg ca unii să-și vâneze interesele lor personale anume în diarul „Magyar Állam“, căci de, sunt multe ițele hierarhiei... apoi e bine ca omul să se însinue... răsplata, o, aceasta (întocmai ca la Iuda) nu va lipsi!! Dar' că omul să se lapede de dragul ei de chiar frații sei — asta, har dlui n'o înțeleg.

Însă revin la firul lăsat. Foaia amintită numără între abonemenții sei un prea însemnat număr din clerul român greco-catolic, mai ales de prin diecea Gherlei și a Oradiei mari. Acești fii perduți ai credinței părintesci și ai națiunii-mame se folosesc de darul dumnezeesc dat lor în sf. chirotonie, spre a servi o mulțime de liturghii pentru scopuri indicate de redacțiunea foaii, ear' stipendiile, stolele, le primesc redactorul L.

Ei bine, dar' pentru aceea li-s'a dat lor darul, ca să abuzeze de el?? Și baremi de ar folosi cuiva! Dar' cum, pentru Dumnezeu, vor folosi, când susțin o foaie, care în mânia mare-lui contingent de prenumerați români ignorează toate — toate interesele române nu numai cele naționale, ci și cele exclusiv bisericesci? ear' când vorbește de noi, n'are cuvinte decât pentru a ne înnegră — pentru banii nostri?! Nu se tem de blăstemul lui Dumnezeu acesti domni

*) Causa celebră în chipul următor se descrie în „Observatorul“ anul I. 1878 nr. 22: Lonkay a intentat proces de presă redact. br. Josika, pentru că acesta l-a numit pe (L.) om de nimic, mincinos, calumniator, perfid, fariseu ș. a. „Juriul însă l-a absolvat pe Josika, din cauză că acesta insultase pe L. cu condițiune, dacă nu va fi în stare a proba, că și Josika ar lua subvențiune dela episcopii. Lonkay nu a putut proba, cum s'a adeverit despre dinsul, că luase subvențiuni anuale de câte 24 mii, mai târziu de 12 mii fl.“

**) Chiar „Vaterland“, diar per eminentiam catolic, înzadar îi face atenți la manoperele acestei foi șoviniste, cum o numesc, înzadar înșiră la argumente, ca să arete cum acea foaie sub masca catolicismului servește interese ș. carboase: nu se lasă a fi convinși.

preoți, cari nu înceată de a se mai prenumera la o foaie ca aceasta? nu se tem de blăstemul, de disprețul a celor nefericiți fii, cari încredințați păstoriei lor siliți sunt a-și susține cu pânea de toate zilele? Le este înlăstă conștiința, când astfel ajută pe alții a ne împedeca întru împlinirea datorințelor noastre naționale-bisericesci, nu numai, ci ei înșiși lasă neîmplinite aceste sfinte datorințe, numai pentru ca să servească cauza inamicilor? Nu le sângără inima, vădând cum această foaie în modul cel mai obraznic ne hulesce, ne face de rîsul lumii și convingându-se că în abonemenții sei români nu este atăta tărâie de caracter, ca să se lapede de ea *) treptat coboară la cele mai condamnabile vătămări, personalități, insulte îndreptate contra noastră?

Să-mi spună acesti eretici naționali, dacă ei sunt îndestulați cu procedura desamintitei foi față cu biserica și față cu națiunea noastră, să-mi spună când, în care număr al acelei foi s'a discutat de 2 decenii încoace și numai una (o singură) cauză ce privește biserica noastră gr-cat.? Să-mi spună apoi, ce catolicism e acela, care sădesce ură între fii de aceeași credință? Să-mi spună ce caracter e acela, care fără să cerceteze adevărul e în stare a arunca în față atâtor abonemenți români vorbe ca aceasta: „A történelmi társulat csüörtélti ülésein Hunfalvy Pál ismét az ujjabb rumun történetírás hámisításának leplezésével foglalkozott. Hamisítás, nagy-sás, képzeldés: ezek jellemzik a rumunok leg-ujabb történetírását.“ („Magyar Állam“ Nr. 66, an. 1886, 7 Martie.**) În fine să-mi spună acesti abonemenți „români“ (!) ce-au simțit ei cetind în „Magyar Állam“ Nr. 130 dela 12 Maiu 1887, un articol dela conferența din Sibiu, în care articol cu o aroganță ridicolă, cu o proastă reavoință, cu o ignoranță nemai audită și cu o cutezanță necredută de nou sîntem insultați mai altfel și decât în „Nemzet“ dela 12 Maiu și „Budapesti Hirlap“ (13 Maiu)?

Ca să aibă idee on. cetitori despre cele ce se petrec în foi susținute de unii din preoții nostri, (cu al căror nume îndată după completarea listei mele, și respective după coregerea ei, — căci e posibil, ca unii din ea, acum cu începerea noului abonament sau și mai timpuriu, să abdică de foaia descrisă — vă voi servi), vă comunic articolul însuși.

Comentarea acestui articol o încredințez on. Redacțiunii; eu de astădată rog numai pe on. cetitori, ca ei să declare, dacă mai merită cruțare cei ce scriu de acestea? și de altă parte, ce merită acei fii răttăciți ai ordului proțesc și ai națiunii întregi, cari necum se pună stavilă unui asemenea curent produs prin nisce oameni cu-fundați în noroiul celui mai spurcat interes, ci din contră: îl mai măresc și ei? Să-mi spună până când vor mai suferi, ca cei ce ar fi chie-mați să ne conducă la pășune bună, să ne seducă? până când vor lăsa, ca submasca religiei să se urmărească scopuri cu totul contrare? Și dacă sunt decizi a împedeca tradarea de sânge a acestor existențe deplorabile, ce pe banda foaii pseudo-catolice se numesc „Gör. szert rom. k. plébános“, de unde și în ce mod vor începe?

Prostituțiunea numelui de preot român gr-cat. a ajuns la culme, — nu mai putem suferi! Fie cum va fi, noi vom împedeca abuzurile ce se fac cu sfântul dar al lui D-șeu, — și în interesul sfinte cauze provocăm solemn pe toți acei stimă domni, cari vor ceti aceste rînduri, ca și ei să facă tot ce le este cu putință în cercul lor de activitate pentru stîrpirea reului.***) Aducă la cunoștința publicului românesc numele preoților respectivi, ca acela să se scie feri de ei, — de sfat, — facă propuneri, — delibereze, — influențeze, — înlocuiască buruiana cu flori din grădina neamului nostru.

O națiune le va fi mulțumitoare.

Dr.—u.

*) Ba după ce un individ cu oare și care trecere la bieții popi dela sate o laudă în public, (el va fi știind mai bine, pentru ce a fost de lipsă a o spune aceasta așa precum s'a spus) ca pe apărtoarea valoroasă a cauzei religioase, i se înmulțesc victimele române.

**) Pe românește: „În ședința de Joi a societății istorice Paul Hunfalvy s'a ocupat earăși cu descoperirea falsificărilor celor mai noue ale istoriografiei rumune. Falsificare, îngâmfare, închipuire: acestea caracterizează scrierile cele mai noue istorice ale Rumunilor“.

**) E preste puțină să amintesc și să reproduc toate îmbălăciunile acestei necualificate foi; de aceea, și pentru justificarea expresiunilor și a provocărilor mele, mă provoc la câteva dovezi numai dintr-o miie, și anume la nr. dela 28 Maiu 1883; nr. dela 7 Ian. 1887, nr. dela 23 Ian. 1887, — unde de nou sîntem maghiarizați într-un mod, ce nu convine nici cu scopurile de maghiarizare, la cari tinde, cu atât mai puțin convine cu pretinsul „catolicism“, care n'are lipsă de atari mijloace. — Veți mai încolo nr. 131 dela 13 Maiu 1887; pentru ca să cunoști spiritul foaii ș. a. (Vom continua).

Cronică.

Principesa de coroană Stefania 'și-a sêrbat în 21 Maiu n. a 23-a aniversare a zilei nasterii. Maiestatea Sa Monarchul a călătorit anume din Viena la Luxemburg pentru a felicită pe iubita sa noră.

Numiri. Maiestatea Sa a numit de juđi la tabla reg. din Budapesta: pe Alexandru Comanescu, până acum jude la tribunalul reg. din Cluj; pe Paul Burián, fost jude la tribunalul reg. din Pojon și pe Emil Bolgár, până acum jude la tribunalul reg. din Solnoc.

Transferări. Președintele tribunalului reg. din Brașov a transferat pe Blasiu Bencze, practicant de drepturi cu diurnă la judecătoria cerc. din Șepși-St-Georgiu, — la tribunalul reg. din Brașov în aceeași calitate.

Comitetul electoral al alegătorilor români din orașul și comitatul Brașov, întrunindu-se ieri s'a constituit, precum aflăm în „Gazeta Transilvaniei“, sub președinția ad hoc a părintelui Radu Popea, în modul următor: Dr. Aurel Mureșianu, președinte; Simeon Damian și Dr. George Baiulescu, vice-președinți; Andreiu Bêrseanu și Stefan Bobanču, secretari; Ludovic Roman, cassar. Totodată pentru usurarea lucrărilor și-au ales membrii deosebitelor cercuri câte un președinte al lor și anume în cercul I: George Perșenaru, în cercul II: Diamand Manole, în cercul III: Radu Popea, în cercul IV: Iosif Comanescu. Întrunirea, care a fost bine cercetată, a decurs în cea mai bună ordine, ceea ce e un bun augur pentru viitor.

Concertul reuniunii române de cântări e pentru societatea română din Sibiu totdeauna un „mare eveniment“, așteptat adeseori cu oarecare nerăbdare. Și nici odată încă Români n'au fost înșelați în așteptările lor, ci totdeauna „reuniunea“ li-a făcut surprinderea plăcută de a le da mai mult decât ceea ce sperau. Tot astfel și de astădată „reuniunea“ n'a făcut câteva surprinderi foarte plăcute, ceea ce face, că am fi nedrepi, dacă ne-am pronunța într-o singură trăsură de condei asupra concertului de ieri. Ne mărginim dar' a constata deocandată, că reuniunea se află tot în progres, și ne rezervăm a reveni asupra amănuntelor.

Inundațiuni. Ploile cele multe dela începutul săptămânii trecute precum și urgerile de nori din 17 Maiu n. au cauzat în Ruperia de Sud și în Transilvania mari inundații. Așa s'au surpat dâmburile căii ferate de stat austro-ungare pe linia Iablonița-Mehadia, și vor trebui câteva zile până vor pute fi restaurate. Comunele bătute și acum e anul prin inundațiune, precum Medves, Utvin și Ghoroc din valea Timișului, sunt expuse și ast-an a deveni prada apei. O depeșă din Timișoara spune, că apa Timișului a crescut din 20 până 21 Maiu n. cu 225 cm. preste nivelul normal, ear' Bega a crescut cu 170 cm. preste nivelul normal. În 21 seara s'a observat o creștere a apei Timișului încă cu 85 cm., pre când Bega cu 43 cm. Fösolgăbirăul central Bessenyei și solgăbirăul Szabó s'au dus la dâmburile greu amenințate prin apă, în scopul de a conduce lucrările de apărare. În suburbiul Timișoarei „Fabric“ se fac toate mijloacele de lipsă pentru de a pute pune în lucrare stavilele la cas de lipsă. Din Alba-Iulia primim prin Budapesta scirea următoare: În 21 Maiu dimineața a eșit din alvie Ampoiul și a inundat toate suburbiile. Multe familii s'au aflat în primejdie de viață. Miliția lucrează cu multă rivnă la lucrările de scăpare, care sînt conduse prin comisiuni de scăpare. Murășul crește constant și amenință din nou orașul cu inundare. În decursul înaintea amezii a eșit și Murășul și a inundat suburbiile Hois și Lipoveni. Lucrările de scăpare se fac cu trăsuri. Din Aiud tot prin Budapesta ne sosesc scirea, că inundațiunea a cauzat mari pagube, linia ferată și șoselele se află sub apă. Gara căii ferate stă sub apă. Apa amenință casele și zidurile de apărare. Pe drumurile comitatense apa a dus toate podurile. Și acum plouă mereu. Murășul a eșit pe întreaga linie a căii ferate de stat (fosta întâia cale ferată ardelenescă) și a inundat la Ilia dâmbul căii ferate. Calea ferată de stat austro-maghiară trimite următoarea scire: Prin timpul nefavorabil au luat noue și mari dimensiuni pedecile pentru restaurarea dâmbului dela linia ferată Iablonița-Mehadia, așa încât restaurarea definitivă se va pute efectui numai în 6—8 zile, până atunci comunicația trenurilor personale se va pute face numai prin schimbarea trenurilor, pre când trenurile de povară sînt deocandată sistate. O telegramă mai târzie anunță din Alba-Iulia, că Murășul a inundat aproape întreg orașul. Numai o parte din orașul intern a rămas scutit de apă. Miliția lucrează în continu la scăparea oamenilor și a utensiliilor. Linile căii ferate maghiare de stat au fost stricate în mai multe locuri. Pe linia ferată din valea Someșului s'a sistat comunicația trenurilor. Din Arad sosesc scirea, că comuna Boroșineu a fost inundată aproape de tot de apa Crișului. Comuna Buteni stă de tot în apă. Întregul hotar al comunei Boroș-Șebeș stă sub apă. Calea ferată din valea Crișului în mai multe locuri este stricată.

Profesorul Billroth bolnav greu. Re-numitul medic, profesorul dela universitatea din Viena, Teodor Billroth s'a îmbolnăvit în urma unei răceli acute de aprindere de plămâni și starea lui însuflă mari îngrijiri. El însuși consideră starea lui de desperată, și-a adunat în giurul său pe prietenii și amicii lui pentru a-și

lua rămas bun dela dinșii pe vecie. În Viena scirea despre boala profesorului Billroth a produs o mișcare adună generală. Nu se pot împăca oamenii cu cugetul, ca energicul și totodată cel mai uman om, coroana științelor, acela care stătea ca un stîlp neclintit al renumitei universități, să fie smuls lumii atât de grabnic. Persoane înalte lasă a li se trimite diua, noaptea sciri despre aflarea bolnavului. Înaintea casei lui Billroth stau adunați o mulțime de studenți și așteaptă cu temere scirile ce sosesc despre aflarea bolnavului.

D-ra Elena Teodorini. Diarele ce sosesc din Sevilla, dîce „Voința Națion.“, vorbesc de un nou și mare triumf al d-rei Teodorini pe scena teatrului Fernando din acel oraș. D-ra Teodorini va părăsi Sevilla peste câteva zile pentru a merge la Padova în Italia, unde este angajată pentru o serie de reprezentații. De toamnă dînsa se va întoarce la Lisabona.

Varietăți.

(Emirul Afghanistanului.) Abdul Rahman, emirul Afghanistanului, în prima sa carieră era soldat, de când este emir a devenit birocrat, lucru nou pentru un suveran afghan. Pentru fiecare ți își are programa sa de lucru. Două zile pe săptămână le întrebuințează pentru corespondență, Lunia cu țeara de sus (Herat, Candahar, etc.), Joia cu țeara de jos (Cabul, Peșaverzi Ineia), Marția ține așa numitul Durber militar și primesc pe ofierii din garnisoană, cari prîndesc cu toții la palat; aceasta este și diua de recepțiune a așa numitului Divani has, Mercuria și Sâmbăta judecă și primesc poporul; este admis cel din urmă cerșitor, și aceasta este Divanul public sau Divanul am. Vineria este o Duminecă din Londra; bozar, prăvălii, palat, totul este închis, numai moscheiele funcționează. Dumineca este consacrată afacerilor private ale emirului.

Cele două zile mari sînt zilele Divanului am, căci creierul este mai nainte de judecator. El dă dreptatea cu mâna pe mânerul spadei. I-se aduc tâlhari de drumul mare; el dîce: *Celșid* și li-se taie capul, sau *gargara Kunid* și mor spânzurați.

Emirul n'are decât o singură soție, *Aibi malika* sau *Regină*; dar' are 101 concubine (*Kaniz*). Dela *malika* n'are nici un copil; are însă cinci copii dela patru *Kaniz*; cel mai mare, Habib-Ulah, are șesescpe-șeci ani și este moștenitorul tronului, în lipsă de moștenitor legitim. Ca fiu al unei femei de a doua calitate, are un mare des-avantagiu față cu micul Musa Djan, pretendentul Teheranului. El s'a căsătorit acum de curând cu fiica generalului-major din Cabul, Mohamed Amin. Generalul-major însemnează mult și prea puțin. Emirul, voin să aibă un stat-major în regulă, a creat un *sipah salar* sau comandant-șef, un *naib salar* sau al doilea comandant, un general de brigadă și un general-major. Acești patru mari ofieri nu sînt decât nisce umbre, comandantul-șef nu poate să dea un concediu de două zile unui *sipah*, fără să ceară voie emirului.

Emirul este în picioare dela oarele opt dimineața până la oarele două după miezul-noptii. Diarele anglo-indiene anunță periodic, că are gută și că guta merge înainte; cu toate acestea stă încă bine. Are 42 de ani și-și scrie memoriile, cari vor conține istoria vieții sale dela etatea de 9 ani. Dacă va spune numai tot ce a făcut și a vădut, de sigur că cartea are să fie îndestul de interesantă.

(Dragoste și mașină infernală.) Acum câțiva ani, un avocat spaniol, dl Mercier, fusese numit inspector al proprietății fonciare Archidona, după ce fusese, unspreșeci ani de-arîndul, procuror al regelui în diferite orașe. Pre când se afla în acest din urmă post al său, se înamoră de o fată foarte frumoasă, care avusese mai nainte relații cu un medic din oraș. Făcu curte acestei fete, creșându-se iubit. Într-o seară, după obiceiul din Andalusia, vorbia despre dragoste cu ea înaintea porții casei, când medicul trecu deodată pe lîngă dinșii; vădându-i, acesta se apropiă de fată și-i dîse: — O să-mi spui acum, în sfîrșit, pe care din noi doi îl preferi? — Pe tine! răspunse fata. Advocatul plecă. După câteva săptămâni medicul se căsătorii cu iubita sa. Dl Mercier, aproape în aceeași zi se însură cu o fată din Valencia. Cele două familii rămaseră la Archidona, fără să se mai întâlnească. Într-o zi doctorul primi prin postă o cutie din Granada. O deschise, dar' negăsind nimic în ea, o puse de o parte. După alte câteva zile primi o a doua cutie dela Sevilla. O deschise de față cu nevastă sa, dar' de astădată cutia, care conținea o mașină infernală, făcu explozie ucidându-i pe amîndoi și dîrimând o parte din casă. Toate bănuelile cădără numai decât asupra dlui Mercier, despre care se scia, că e foarte cunosător în ale mecanice și chimice. El a fost arestat și justiția caută acum dovezi pipăite despre vinovăția lui.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Economic.

Piața din Brașov, 21 Maiu. Grâu hectolitra fl. 5.40, grâu mestecat fl. 3.30, secara fl. 3.20, orz fl. 3.20, ovės fl. 1.90, cucuruzul fl. 3.35, mlaialul fl. 6.—, mazerea fl. 6.—, linteia fl. 9.50, fasolea fl. 8.—, crumpenele fl. 1.— carnea de vită p. kilo 28 cr., carnea de porc 36 cr., carnea de berbec 20 cr.

Târgul de rimători în Steinbruch. În 20 Maiu n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 47.— cr. până 49.— cr. unguresci grei, tineri 50.— cr. până 51.— cr., de mijloc 50.— cr. până 51.— cr., ușori 50.1/2 cr. până 51.1/2 cr., marfă țerânească, grea 47.— cr. până 49.— cr., de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., ușoară 50.— cr. până 51.— cr., româneschi de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr. transito sârbesci grei 49.— cr. până 49.1/2 cr., transito de mijloc — cr. până 50.— cr., transito ușori — cr. până — cr. in-grășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% umpnific la gară.

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiile efectuate în 7 Maiu v. 1887.

Vândătorii	Cumpărătorii	felul	hectol.	greut. în aur	prețul lei
Perlea	Carnavali	Porumb	1350 59 1/2	6.60	
Sassu	Chrisovelon	"	3000 60	6.55	
Evloghiu	"	"	1450 61	6.78 1/2	
G. Mendl	"	"	6400 62 1/2	7.07 1/2	
M. Cohen	"	"	4000 62 1/4	6.95	
Frischman	"	"	2000 60 1/2	6.60	
C. Dimitriad	"	"	1200 59 1/4	6.35	
Soc. Com. Rom.	"	"	2200 63	7.05	
Matei	Negroponte	"	2400 61	6.80	
Perlea	Peirano	"	3400 62	7.11	
Ferando	Pauli	"	3000 63 1/2	7.05	
Gheorgiadi	Valler	"	850 58 1/2	6.25	
Nicolaidi	Sgardeli	"	2000 62 1/2	6.80	
Perlea	Cotti	"	1950 61 1/4	7.06	
Cușof	Schmierer	"	2800 60 1/2	6.80	
Ferando	L. Mendl	"	2000 60 1/2	6.55	
Vrioni	Dreifus	Orz	2900 42 1/2	4.10	
Ilief	Pauli	"	9000 48 1/2	5.30	

Agiul 13.85—13.95 la %.

Cursul pieței din Sibiu

din 23 Maiu st. n. 1887.

Hartie-monetă română	Cump.	8.45	vend.	8.55
Lire turcesci	"	11.20	"	11.25
Imperiali	"	10.20	"	10.25
Ruble rusesci	"	1.11	"	1.12

Bursa de București.

Cota oficială dela 20 Maiu st. n. 1887.

Renta amort. (5%)	Cump.	94.—	vend.	95.—
Rur. conv. (6%)	"	83.40	"	—
Acț. de asig. Dacia-Rom.	"	—	"	—
Banca națională a României	"	910.—	"	950.—
Impr. oraș. București	"	34.—	"	36.—
Acț. de asig. Națională	"	198.—	"	202.—
Serisuri fonciare urbane (5%)	"	86.3/4	"	87.—
Societ. const.	"	128.60	"	—
Aur	"	17.—	"	17.10

Bursa de Budapesta

din 21 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	102.—
" " " 4%	87.80
Impurmutul căilor ferate ung.	150.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	127.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	115.50
Bonuri rurale ung.	104.50
" " " cu cl. de sortare	104.50
" " " băntene-timșene	104.50
" " " cu cl. de sortare	104.50
" " " transilvane	104.50
" " " croato-slavone	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	99.—
Imprumut cu premiu ung.	119.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	122.50
Renta de hartie austriacă	81.—
" " argint austriacă	82.20
" " aur austriacă	112.25
Losuri austr. din 1860	135.50
Acțiunile băncii austro-ungare	880.—
" " de credit ung.	285.—
Argintul " " " austr.	281.20
Serisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	102.—
Galbeni împărătesci	5.95
Napoleon-d'ori	10.06
Mărci 100 imp. germane	62.40
Londra 10 Livres sterlingi	127.10

Bursa de Viena

din 21 Maiu st. n. 1887.

Renta de aur ung. 6%	101.90
" " " 4%	87.95
Impurmutul căilor ferate ung.	150.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	127.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	115.50
Bonuri rurale ung.	104.50
" " " cu cl. de sortare	104.50
" " " băntene-timșene	104.75
Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare	104.60
" " " transilvane	104.70
" " " croato-slavone	104.50
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	100.—
Imprumut cu premiu ung.	120.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	122.50
Renta de hartie austriacă	81.10
" " argint austriacă	82.25
Renta de aur austriacă	112.40
Losuri austr. din 1860	136.—
Acțiunile băncii austro-ungare	880.—
" " de credit ung.	284.75
" " " " austr.	281.30
Argintul " " " austr.	—
Galbeni împărătesci	5.98
Napoleon-d'ori	10.08
Mărci 100 imp. germane	62.87 1/2
Londra 10 Livres sterlingi	127.10

LOTERIE.

Tragera din 21 Maiu st. n.

Budapesta: 32 6 80 19 89.

Scânduri uscate

de măsurit de tot felul se află de
vendare în mare și în mic,
strada Walkmühl Nr. 10,
în apropierea pieții de scânduri.
[459] 3—5

Alifie pentru rane.

Alifie antiseptică pentru rane de Dr. G. Heiner în Esslingen l. N. aplicată cu mult succes de către autorități la rane de strivitură, tăietură și arsură, la eczeme, pecingine, decubitus (zăcere în pat timp mai îndelungat) și la toate umflăturile — și cele syphilitice. — Indispensabilă pentru aceia, care pătimesc de asudatul picioarelor, de rane la picioare și de mâni crepate.
În doze de câte **35 cr., 70 cr.** și și mai mari se află în farmacii. [411] 10—12

Deposit general pentru Ardeal:

Farmacia lui Carol Müller în Sibiu.

La băile din Vâlcele (Előpatak),

ale căror izvoare tămăduitoare, premiate la mai multe expoziții, au fost de cei mai renumiți balneologi din Europa recunoscute drept cele mai excelente dintre toate apele acre ce conțin alcali,

ține sezonul dela 15 Maiu până la sfârșitul lui Septemvrie.

Izvoarele tămăduitoare din Vâlcele au arătat un efect sigur în contra catarului cronic de plămâni, stomach, intestine și beșică, în contra indigestiunilor, acrelei gastrice, pyrosis-ului, convulsiunilor de stomach, umflăturilor de ficat și de splină, hemoroidelor, asthmei, durerilor de pânțec și maladii, în contra petrii de verin ce se nasce din aceste boale, în contra gâlbînării și a hydropsiei ce sunt a se privi drept urmări ale îndelungatelor friguri intermitente, — în contra clorosei, anemiei, alterărilor menstruaționale, precum și în contra alterărilor organelor sexuale, în contra podagrei, suferinței reumatice, scrofulei, și morbului englezesc, mai departe în contra limbricilor la copii. Copiii se întăresc aici nu numai prin îmbunătățirea sângelui, ci și prin întărirea nervilor, și primesc prin aceasta o basă firmă a sănătății pentru viața întreagă. Corpul obosit se întărește de minune după o scurtă petrecere aici. — **Vermele solitar** își află aici un neîndurat gâtuitor și acest parasit molestător devine foarte ușor nesticăcios.

Puterea tămăduitoare a apei acre de Előpatak se promovează afară de aceasta prin băi de fer calde, deasemene prin băi reci de minerale, prin lapte de capră proaspăt, zăr, și hală de gimnastică svediană, ce stau la dispoziția oaspeților de băi.

În Előpatak se află medici de băi, farmacie, oficiu telegrafic și postal, 600 odăi dela 40 cr. până la 3 fl. pe zi, vipt ieftin în salele de mâncare, pentru distragere parcuri, promenădi prin pădure, sale de cetit, piano și conversațiune, loc de gimnastică, lac-Regatta, teatru, excursiuni, musică țigănească renumită etc.; baia de bulbuc (*Lobogó*) ce s'a început anul trecut e terminată și stă la dispoziția p. t. publicului.

Oaspeții ce sosesc din ori-și-care direcțiune descălecă la gara din Feldioara (*Földvár*), de unde apoi pot fi transportați la Vâlcele (Előpatak) ce sânt o oară îndepărtate de aici cu trăsuri private și omnibusuri, cu cele din urmă pentru 1 fl. 20 cr., cu cele dintăiu pentru 3 fl. de persoană. La căile ferate de stat se dau pentru oaspeți bilete tur și retur cu prețuri scădute.

Cerându-se, dă informațiuni și deslușiri cu cea mai mare plăcere

Direcțiunea băilor.

Vâlcele (Előpatak), 15 Maiu 1887.

[460] 1—5

Publicațiunile „Cancelariei Negruțiu“

în Gherla — Sz.-Ujvár — Transilvania.

[432] 21

„**Amicul Familiei.**“ Diar beletristic și enciclopedic-literar cu ilustrațiuni. Cursul XI. — Apare în 1 și 15 zi a luni în numeri câte de 1 1/2—2 1/2 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articoli sociali, poesii, romane, romanuri, suveniruri de călătorie ș. a.; — mai departe tractează cestiumi literare și științifice, cu reflexiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiuni din patrie și străinătate; și prin umor dulce și satiră aleasă nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviților din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumărațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei noi, plătibili și în timbre postale.

„**Preotul român.**“ Revistă bisericească, scolastică și literară. Cursul XIII. — Apare în broșuri lunare câte de 2 1/4—3 1/4 coale; și publică articoli din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predice pe Dumineci, sârbători și diverse ocațiuni, — mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. — Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl., — pentru România 10 franci — lei noi, plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

Poterea amorului. Novellă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novellă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novellă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novellă populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novellă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novellă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Naratiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé membru al academiei franceze. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Siuluțiu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiunii din Fiume prin Vincențiu Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renasceră limbei româneschi în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Grigoriu Silași. (Op complet.) Broșura I, II și III. Prețul broș. I, II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului român. Cartea I, II, III, IV. cuprind materii foarte interesante și

amuzante. Prețul la toate patru 1 fl., — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerț și chemie pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), al învățătorilor și al altor bărbați de școală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Gherla. Imprimăria „Aurora.” 1885. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. Devisa acestui op e: „Tot ce putem arăta, să arătam pruncilor!” și în literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op întocmit după lipsele scoalelor noastre în măsura în care este acesta! pentru aceea îl și recomandăm spriginirii publicului român mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vas. Gr. Borgovan. Prețul 30 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scoalele populare în trei cursuri de Maxim Pop, profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manualul acesta este aprobat prin înaltul minister de culte

și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 nrul 13193. — Prețul 30 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebreale, urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Prețul 50 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui exemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritar sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexe. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesci. Prețul unui exempl. broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; — 50 exemplare costau 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Visul Prea Săntei Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar spedit franco e 10 cr., 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. v. a.

Tot acolo se cumpără ACȚIILE TUTUROR institutelor de credit și economii și se schimbă cupoanele acelora cu trei luni înainte de scadența lor.